

НАЦІОНАЛЬНА АКАДЕМІЯ НАУК УКРАЇНИ
ІНСТИТУТ АРХЕОЛОГІЇ

АРХЕОЛОГІЯ
І ДАВНЯ ІСТОРІЯ
УКРАЇНИ
Випуск 2

2010
КИЇВ

Археологія
Правобережної
України

УДК 902/904(477)
ББК Т4(45)2/4я43
А 874

Серія присвячена публікаціям досліджень з археології та давньої історії України. Висвітлюються питання соціально-економічного розвитку та культурних зв'язків населення України у кам'яному та мідно-бронзовому віках, сторінки з історії киммерійців та скифів, матеріальна та духовна культура античних греків у Північному Причорномор'ї, етногенез та рання історія слов'ян, розвиток давньоруських міст і сіл. Видаються нові археологічні матеріали, розвідки з історії археології та архівні джерела. Для археологів, істориків, краєзнавців, учителів історії, студентів історичних факультетів, усіх хто цікавиться давньою історією України.

Серия посвящена публикациям исследований по археологии и древней истории Украины. Освещаются вопросы социально-экономического развития и культурных связей населения Украины в каменном и медно-бронзовом веках, страницы по истории киммерийцев и скифов, материальная и духовная культура античных греков в Северном Причерноморье, этногенез и ранняя история славян, развитие древнерусских городов и сел. Издаются новые археологические материалы, разведки по истории археологии и архивные источники.

Для археологов, историков, краеведов, учителей истории, студентов исторических факультетов, всех кто интересуется древней историей Украины.

A series is devoted to publications of investigations on archaeology and ancient history of Ukraine. Questions of social and economic development and cultural relations of the population of Ukraine in the Stone and Copper-Bronze Age, pages of Cimmerian and Scythian history, material and spiritual culture of antique Greeks in Northern Black Sea Coast, ethnogenesis and early history of Slavs, development of the Ancient Russian cities and villages are under observing. New archeological records, survey on history of archaeology and archival sources are being published.

This series is intended for archeologists, historians, regional specialists, teachers of history, students of historical departments and for all who is interested in ancient history of Ukraine.

РЕДАКЦІЙНА КОЛЕГІЯ СЕРІЇ:

Толочко П. П. (голова), академік НАН України

Івакін Г. Ю. (заступник голови), член-кореспондент НАН України

Корвін-Піотровський О. Г. (відповідальний секретар), кандидат історичних наук

Залізняк Л. Л., доктор історичних наук

Отроценко В. В., доктор історичних наук

Скорий С. А., доктор історичних наук

Крижицький С. Д., член-кореспондент НАН України

Козак Д. Н., доктор історичних наук

Моця О. П., член-кореспондент НАН України

У збірнику, присвяченому пам'яті І.П. Герети, подані роботи науковців України, Польщі, Німеччини, в яких висвітлюються актуальні проблеми археології Правобережної України від кам'яного віку до пізнього середньовіччя. Окрім того, подано інформацію про наукову та громадську діяльність І.П. Герети. Збірник підготований до друку ДП «ОАСУ Подільська археологія».

В сборнике, посвященном памяти И.П. Гереты, представлены работы ученых Украины, Польши, Германии. Здесь освещаются актуальные проблемы археологии Украины от каменного века до позднего средневековья. Кроме того, подана информация о научной и общественной деятельности И.П. Гереты. Сборник подготовлен к печати ДП «ОАСУ Подольская археология».

In the collection which devoted to the memory of I.P. Gereta by the works of scientists from Ukraine, Poland, Germany, are presented in which actual problem of archaeology are analysed of the Right bank of the Dnieper from the stone age to the late medieval time. Beside here is given information about scientific and public activities of I.P. Gereta. Collection of articles have been prepared to print by the DP «OASU Podilska archaeology».

РЕДАКЦІЙНА КОЛЕГІЯ ВИПУСКУ:

Козак Д. Н. (відповідальний редактор), доктор історичних наук

Строценъ Б. С. (відповідальний секретар), кандидат історичних наук

Магомедов Б. В., доктор історичних наук

Михайлина Л. П., доктор історичних наук

Пивоваров С. В., доктор історичних наук

Степанчук В. М., доктор історичних наук

Абашина Н. С., кандидат історичних наук

Петраускас О. В., кандидат історичних наук

Строценъ Л. Д., співробітник ДП «ОАСУ Подільська археологія»

Ягодина М. О., директор Тернопільської обласної інспекції охорони пам'яток історії та культури

На обкладинці: виставка матеріалів з Чернелево-Руського могильника у Тернопільському обласному краєзнавчому музеї, для емблеми використано рисунок М.Ю. Брайчевського.

ISBN 978-966-02-5429-9 (серія)
ISBN 978-966-02-5652-1 (Вип. 2)

© Інститут археології НАН України, 2010

ЗМІСТ

<i>ВИХРУЩ А. В.</i> Інститут національного відродження імені Ігора Герети	5
<i>СТРОЦЕНЬ Б. С., КОВАЛЬЧУК Т. М.</i> Герета Ігор Петрович	6
<i>ВСТРОВ Д. О.</i> Гравецькі пам'ятки басейну р. Велика Вись на Кіровоградщині	9
<i>ДЯЧЕНКО В. О.</i> До проблеми систематизації поселень західнотрипільської культури у межи- річчі південного Бугу та Дніпра	17
<i>ЛЕНАРТОВИЧ О. В.</i> Неолітична кераміка з поселення Єзупіль І	23
<i>СТЕПАНЧУК В. М., МАТВІЙШИНА Ж. М., ЖУРАВЛЬОВ О. П.</i> Заскельна VI (Колосовська) в Криму: нові дані до вивчення верхньої пачки культурних шарів	27
<i>ЧЕРНОВОЛ Д. К., СОХАЦЬКИЙ М. П.</i> Інтер'єр жител заліщицької локальної групи за матеріалами поселення Гли- бочок Борщівського району Тернопільської області	32
<i>СОХАЦЬКИЙ М. П.</i> Історія заселення трипільськими племенами Середньодністровського Лівобе- режжя	36
<i>ДУДАР О. В.</i> Матеріали до археологічної карти Борщівщини	41
<i>ІЛЬКІВ М. В.</i> Нові знахідки епохи бронзи на Буковині	43
<i>ЛИСЕНКО С. Д.</i> Дослідження кургану 4 ст. до н. е. біля хутора Березівка Макарівського райо- ну Київської області	50
Приложение <i>МАТВІЙШИНА Ж. М., ПАРХОМЕНКО А. Г.</i> Палеопедологическое исследование кургана у хут.Березовка Макаровского района Киевской област	57
<i>ОЛІЙНИК В. І.</i> Знахідка гальштатського меча в селі Синьків на Тернопільщині	69
<i>КОЗАК Д. Н., ПАВЛІВ Д. Ю.</i> Поселення ранньозалізного часу біля с. Хрінники на Волині	71

<i>САМОЛЮК В. О.</i>	
Нові поховальні пам'ятки доби середньої бронзи на Волині	96
<i>МИХАЙЛОВСЬКИЙ Я. А.</i>	
Спроба культурної атрибуції поховання з мечем з с. Шипівці	107
<i>ІЛЬЧИШИН В. В.</i>	
Про групу пам'яток висоцької культури на півночі Західного Поділля	111
<i>БУДА А. В., ДЕРЕХ О. М.</i>	
Оборонні споруди культури Гава-Голігради	118
<i>JAN GURVA.</i>	
Wkład Ihora Gerety w badania nad epoką kamienia Podola Zachodniego	123
<i>ТИЛИЩАК В. С.</i>	
Знахідки кольчужного плетива на Чернелево-Руському могильнику	125
<i>ШМАНЬКО О. В.</i>	
Вивчення Б.О. Тимощуком старожитностей культури карпатських курганів на Буковині	132
<i>ВОЙНАРОВСЬКИЙ В. М.</i>	
Нововідкриті пам'ятки римської доби у верхів'ї р. Білостік на Сокальщині. . .	135
<i>ПИВОВАРОВ С. В.</i>	
Предмети пізньоантичного імпорту в старожитностях Буковини у першій половині I тис. н. е.	140
<i>БАШКАТОВ Ю. Ю., ШИТА Т. М.</i>	
Нові дослідження пам'яток черняхівської культури на півдні Середнього Подніпров'я	146
<i>ОНИЩУК Я. І.</i>	
Провінційно-римські культурні впливи та їх роль в етнічній історії Волино-Подільського пограниччя.	152
<i>РУДИЧ Т. М.</i>	
Антропологічний матеріал черняхівської культури з розкопок І. Герети	160
<i>СТРОЦЕНЬ Б. С.</i>	
Пам'ятки пізнього етапу черняхівської культури на Західному Поділлі	165
<i>МАГОМЕДОВ Б. В.</i>	
Знахідки предметів римського імпорту з металу на черняхівських пам'ятках України.	174
<i>ШУЛЬТЦЕ Е., ЛЮБИЧЕВ М. В.</i>	
Об изготовлении гончарной керамики в черняховской культуре. Гончарный горн на поселении Войтенки 1 (Восточная Украина)	183
<i>ПЕТРАУСКАС О. В.</i>	
Фібули «воїнського типу» черняхівської культури (за матеріалами пам'яток України)	191
<i>АБАШИНА Н. С.</i>	
І.П. Герета — дослідник черняхівської культури	208
<i>МИСЬКА Р. Г, ПОГОРАЛЬСЬКИЙ Я. В.</i>	
Дослідження городищ поблизу села Біле на Чортківщині	211
<i>БАУКОВА А. Ю.</i>	
Наукова діяльність Юлія Марті у другій половині 40-х — на початку 50-х рр. XX ст.	219
<i>БЕРЕСТ Р. Я.</i>	
Унівська лісова гута та її виробництво	222
<i>ПРИЩЕПА Б. А.</i>	
Житла X—XI ст. на Волинській височині	228
<i>ЯГОДИНСЬКА М.</i>	
Ювелірні вироби з давньоруських пам'яток Західного Поділля (за матеріалами Тернопільської області)	235
<i>СТРОЦЕНЬ Л. Д.</i>	
Археологічні дослідження Скалатського замку у 2008 році.	249
<i>МАЯРЧАК С. П.</i>	
Житла та обігрівальні пристрої населення IX—XIII ст. Лівобережжя Середнього Подністров'я (у межах Хмельниччини).	253
НАШІ АВТОРИ	258
СПИСОК СКОРОЧЕНЬ	